

14es JCID

Col·legi Oficial
de Bibliotecaris-
Documentalistes
de Catalunya

LA FUNCIÓ SOCIAL DE LA BIBLIOTECA PÚBLICA VAPOR VELL DE SANTS: UNA APROXIMACIÓ

Natàlia Rodríguez Vargas. Graduada en Informació i Documentació. Facultat de Biblioteconomia i Documentació. Universitat de Barcelona

Aurora Vall Casas. Professora. Facultat de Biblioteconomia i Documentació. Universitat de Barcelona

La funció social de les biblioteques públiques (BP) va associada a les activitats que, tradicionalment, s'han denominat d'extensió bibliotecària o cultural. Cal qüestionar-se quines iniciatives influeixen més directament a la societat i quins són els sectors d'intervenció en els quals la BP podria emmarcar la seva relació amb la comunitat per participar activament en el seu desenvolupament.

Amb la finalitat de reflexionar sobre la funció social de la BP s'ha realitzat un exercici d'avaluació en una realitat concreta com és la de la Biblioteca Pública Vapor Vell (BPVV) del barri de Sants de la ciutat de Barcelona. Aquest estudi està orientat a valorar la seva aportació en el desenvolupament de la seva comunitat tant a través de les col·laboracions establertes amb la resta d'agents del seu territori, com de manera unilateral. Per aprofundir en aquesta anàlisi és fonamental desenvolupar les perspectives següents:

- **Diagnosi i avaluació de la BP:** per tenir una visió tant de l'estructura de la biblioteca com dels seus usos i representació en el territori al qual pertany.
- **Percepció que té la ciutadania de les BP:** per tal de configurar l'imaginari que la societat en té. Concretament, per saber si aquests equipaments cobreixen els interessos i necessitats culturals i socials de la ciutadania, la valoració dels seus serveis, l'apropiació de la biblioteca per part de la comunitat i les possibles raons del seu ús o no ús.
- **Activitats de la biblioteca com a part activa de la societat:** per recollir les activitats o serveis de la BP que poden influir més directament a la comunitat i contribuir en la transformació cap a una societat més justa.
- **Implicació en l'entorn en el que la BP desenvolupa la seva activitat:** per establir les activitats de proximitat que es desenvolupen mancomunadament des de la biblioteca pública i la resta d'agents de la comunitat que contribueixen en el desenvolupament comunitari.

L'**objectiu** d'aquest estudi és aplicar aquestes perspectives en un context local per tal d'avaluar el grau d'integració i de participació de la BPVV en el procés de transformació social de la seva comunitat. La **metodologia** consisteix en una revisió

14es JCID

Col·legi Oficial
de Bibliotecaris-
Documentalistes
de Catalunya

bibliogràfica sobre el valor social de la BP,¹ en l'estada de Pràcticum a la BPVV² i en entrevistes a responsables d'entitats del barri seleccionades segons criteris d'activitat i de proximitat a la BPVV. Per a la selecció, es va treballar amb una llista elaborada a partir de dades obtingudes de publicacions de l'Ajuntament de Barcelona,³ i de les entitats mateixes, classificades segons la seva activitat. Finalment, se'n van seleccionar 15, de les 41 identificades, per desenvolupar el treball de camp aplicant el criteri de proximitat territorial en relació amb la BPVV. Els agents que van intervenir estan emmarcats en l'àmbit de la cultura, l'educació, la sanitat i la promoció social i associativa. Donades les característiques particulars de cada barri i de cada BP, els resultats d'aquest estudi no són extrapolables a la resta de biblioteques de la Xarxa de Biblioteques Municipals de Barcelona però es poden considerar orientatius.

Les conclusions principals d'aquest treball són les següents:

- **L'activitat de la BPVV evidencia el seu caràcter social.** En tant que BP, existeix una voluntat d'adaptació a les noves realitats socioeconòmiques que es reflecteixen en la creació de serveis que la societat rep amb especial agraïment, donades les actuals circumstàncies econòmiques. El personal bibliotecari treballa en noves maneres de relacionar-se amb els veïns de Sants incentivant la participació comunitària en el seus programes i cedint espais de la biblioteca a agents formatius en benefici dels seus usuaris.
- **La funció social de la BPVV, malgrat haver estat plantejada des de la voluntat de formar, d'integrar-se a la seva comunitat per aconseguir ser un espai de i per la comunitat, no és prou visible, a excepció dels serveis tradicionals o de l'adaptació a nous temps.** Un dels motius d'aquesta invisibilitat és la gairebé inexistent relació amb altres membres de la comunitat, exceptuant el sector educatiu o social (tercera edat) amb qui mantenen un vincle bastant estret i constant. Les principals causes que impedeixen aquesta connexió són la manca de recursos econòmics i humans de la BPVV i el desconeixement per part de la ciutadania del que és i per a què serveix la BP.
- Amb tot, la BPVV és una entitat molt arrelada al barri de Sants que **no qüestiona la seva existència ni la seva continuïtat tot i el moment de recessió econòmica actual.**

¹ Revisió recollida al TFG en el qual es basa aquest pòster. Es destaca com a referent l'obra de Togores Martínez, *EI valor social de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona: una primera aproximació metodològica* (2013).

² Pràcticum i Treball final de grau del Grau d'Informació i Documentació realitzades per l'estudiant durant el curs 2014-2015.

³ Document de diagnosi del Districte de Sants-Montjuïc. Barri Sants-Badal. <<http://w110.bcn.cat/fitxers/sants/diagnosisansbadal160610.914.pdf>>. [Consulta: 01/10/15].